

Harjutusvälja jaoks sobiliku maa-ala asukohavaliku kokkuvõte

Taust

Eesti Kaitseväljal ja muudel julgeolekut tagavatel organisatsioonidel, kelle tegevus eeldab relvadega ümberkäimist ja muude sõjaliste harjutuste tegemist, on vaja harjutusvälju laiendada. Kaitseväe väljaõppe plaane arvestades on vajalik leida täiendavad harjutusvõimalused 2. jalaväebrigaadile ühtlasi arvestades ka liitlaste tuge Eesti Kaitseväele. Analüüsi Eestis erinevaid piirkondi arvestades Kaitseväe üksuste paiknemist, väljaõppe vajadusi, looduskaitsepiiranguid. Analüüsi tulemusel leiti, et 2. jalaväebrigaadi väljaõppeks on vajalik leida Kagu-Eestis optimaalse asukohaga harjutusväli, arvestades seejuures olemasolevate võimaluste laiendamise ja alternatiivsete (uute) asukohtadega. Eeltoodust tulenevalt on kaardistatud Väike-Emajõe ja Emajõe vahelist ala, mis jääb 2. jalaväebrigaadi statsionaarse asukoha vahetusse lähedusse.

Ühtlasi tuleb silmas pidada, et tegemist ei ole planeeringu või keskkonnamõju hindamisega, vaid pigem analüüsiga, mille tulemus on aluseks harjutusvälja edasiste tegevuste planeerimiseks. Analüüsis kuvatud harjutusväljade piirkonnad on indikatiivsed ning konkreetsed piirid täpsustuvad edasiste tööde käigus.

Asukoha valimise kriteeriumid

- Ala asub Väike-Emajõe ja Emajõe vahelisel alal Kagu-Eestis;
- kaugus Kaitseväe Taara linnakust kuni 50 km;
- looduskaitsepiirangud (NATURA, kaitsealused alad);
- harjutusvälja suurus orienteeruvalt 10000 ha;
- looduskaitsepiirangud ja liikumispiirangutega alad peavad võimaldama ala kasutust vähemalt neljast küljest;
- maaomand võimalikul harjutusväljal (riigimaade osakaal võimalikult suur/hoonestatud eramaade arv võimalikult väike);
- raudtee lähedus;
- hea juurdepääsetavus;
- alal ei ole väljaõpet takistavaid elektrilise, gaasitrasse ja muid olulisi kommunikatsioone.

	Orava	Ahja	Nursipalu	Karula	Soontaga kaasati valimise vaatamata sellele, et ei täida 50 km kauguse kriteeriumi, kuna sellel alal asuvad valdavalt riigimaad	Märkused
Ala asub Väike-Emajõe ja Emajõe vahelisel alal Kagu-Eestis	+	+	+	+	+	Esimese valiku puhul otsiti ala, kus oleks suur metsa/põllumassiiv ja suur riigimaade osakaal
Kaugus kaitseväe Taara linnakust kuni 50 km	+	+	+	+	-	
Looduskaitsepiirangud (NATURA, kaitsealused alad)	Alale jääb Meenikunno looduskaitseala, kaks metsise püsielupaika ning 5 kavandatavat kaitsealust ala (Põhja-tõmmusilmiku PEP, 2 metsise PEP, Metsavajakute ja Metsaelupaikade looduskaitseala). Kaitsealuste (sh kavandatavate) alade kattuvus huvialaga on u 3684 ha. Liikumispiiranguga alasid on huvialas kokku 771 ha. Natura 2000 aladega kattuvus on 3102 ha (Meenikunno loodus- ja	Ala piirkonnas on 3 hoiuala (Eoste, Lahojärve, Akste järve), 4 kaitseala (Valgesoo ja Akste looduskaitseala, Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala, Mooste mõisa park), 4 püsielupaika (2 väikekonnakotka PEP, kollase kiviriku PEP, must-seenesultani PEP) ja 2 kavandatavat uut kaitsealust ala (kõrvaliste PEP, Metsaelupaikade looduskaitseala). Kaitsealuste alade (sh kavandatavate) alade kattuvus huvialaga on u 890 ha.	Huvialas on Rõuge jõe hoiuala, Keretü ja Timmase looduskaitseala, 8 püsielupaika (2 metsise PEP, 2 väikekonnakotka PEP, 2 kalakotka PEP, kanakulli PEP, merikotka PEP) ja 2 kavandatavat uut kaitsealust ala (kanakulli PEP, Metsaelupaikade looduskaitseala). Kaitsealuste alade (sh kavandatavate) alade kattuvus huvialaga on 1887 ha. Keretü looduskaitseala loomisel on arvestatud Nursipalu	Üle 5100ha kattuvus Karula rahvusparkiga, mis on ka Natura 2000 võrgustiku ala	Ala piirkonnas on 2 hoiuala (Sauniku oja, Kadajärve), 2 kaitseala (Soontaga, Barclay de Tolly mausoleumi park), 4 püsielupaika (2 III kaitsekategooria putukaliikide PEP, 1 metsise PEP, 1 kõrvaliste PEP) ja 4 kavandatavat uut looduskaitseala (Sikaküla, Metsavajakute, Soontaga metsa ja Metsaelupaikade looduskaitseala). Kaitsealuste alade (sh kavandatavate) alade kattuvus huvialaga on u 2717ha.	Looduskaitsepiirangud välistavad Karula ja Soontaga

	linnuala ning Oodsipalo loodusala)	Liikumispiiranguga alasid on 6 ha. Alal on 6 Natura 2000 loodusala (Valgesoo, Akste järve, Mooste, Laho, Askte, Ahja)	harjutusväljal toimuva tegevusega ning liikumispiirangud seatud kogu looduskaitseala ulatuses, mistõttu ei ole liikumispiiranguga alade osakaal võrreldav teiste kaitsealuste alade liikumispiirangute osakaaluga. Natura alasid on huvialas 389 ha (Timmase loodusala)		Liikumispiiranguga alasid on 97ha. Ala piirkonnas on 7 Natura 2000 ala (Võrtsjärve linnuala, Võrtsjärve, Väike-Emajõe, Soontaga-Sauniku, Kada järve, Sauniku, Prange loodusala)	
Harjutusvälja suurus orienteeruvalt 10000 ha	+	Ala suurust ei ole võimalik tagada (läbivad maanteed, gaasitrass, eramaade suur osakaal)	+			Alates sellest kriteeriumist välistame Ahja
Looduskaitsete piirangud ja liikumispiirangutega alad peavad võimaldama ala kasutust vähemalt neljast küljest (nn laskmised/manöövrid harjutusvälja äärtest keskele)	Ei võimalda. Loodes asuv Meenikunno LKA ei võimalda ala kasutada manöövriteks loodes ja idas (suur osa alast). Meenikunno saaks jääda ainult alaks, kuhu ulatuvad ohualad. NATURA alasid 3102 ha. I ja II kategooria kaitsealuste liikide leiukohti on alal 37, kogupindalaga 2932 ha		Võimaldab. Alal olevad LKAd jäävad ohualadesse ning ülejäänud alal on võimalik teostada väljaõpet. NATURA alasid 389 ha. I ja II kategooria kaitsealuste liikide leiukohti on alal 40, kogupindalaga 1480 ha			
Maaomand võimalikul harjutusväljal	Riigiomand 8979 ha Eraomand 2605 ha (337 katastriüksust, nendest elu- või ühiskondlikke hoonetega 85) Munitsipaalomand 9 ha Piiranguvööndis (2km) on elu- või ühiskondlikke hooneid 445		Riigiomand 8004 ha Eraomand 1756 ha (217 katastriüksust, nendest elu- või ühiskondlikke hoonetega 21) Avalik-õiguslik omand (Kaitseliit) 116 ha Munitsipaalomand 6 ha Piiranguvööndis (2km) on elu- või ühiskondlikke hooneid 493			
Raudtee lähedus	+ Koidula-Tartu		+ Koidula-Valga			
Hea juurdepääsetavus	+		+			
Alal ei ole väljaõpet takistavaid elektrilise, gaasitrasside ja muid olulisi kommunikatsioone	+		+			

Kokkuvõte

Arvestades riigikaitse vajadusi ja võttes arvesse analüüsis esitatud kriteeriume on Kagu-Eestis ainuke realistlik võimalus arendada Nursipalu harjutusvälja. Otsustavateks kriteeriumiteks ülalnimetatud asukohavahetuse osas on suur riigimaade osakaal ning looduskaitsete tingimused, mis võimaldavad ala arendada selliselt, et võimalikult suur ala oleks harjutusväljal väljaõppeks kasutatav. Oluliseks nüansiks on ka erakinnistuste ning elamute hulk potentsiaalse harjutusvälja sees. Nursipalu harjutusvälja laiendamiseks on elu- ja ühiskondlike hoonetega eraomandis olevaid katastriüksuseid 21, Orava piirkonnas 85. Lisaks on Orava piirkonnas oluliselt suurem looduskaitsete piirangute osakaal. Looduskaitsete piirangud välistavad ka Karula piirkonna ning on üheks välistavaks teguriks ka Soontaga piirkonna puhul. Ahja piirkonnas ei ole võimalik tagada Kaitseväge vajadustele sobivat ala suurust.

